

КОМПЮТЪРНИ И ИНТЕРАКТИВНИ СРЕДСТВА ЗА ИСТОРИЧЕСКИ ЕЗИКОВЕДСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

бул. „Цариградско шосе“ № 125, бл. № 1, София, тел.: (02) 971 10 02, вѣтр. 548, мобилен: 0887 93 96 99, уеб-адрес: cyrilmethodiana.uni-sofia.bg

Проект BG051PO001-3.3-04-0011

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дфн Калин Янакиев за книгата на Мартин Осиковски,
*Убежища на вярата. Църквата и съборът в съчиненията на Марсилио от Падуа и
Уилям от Окам* (София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2010)

Книгата на Мартин Осиковски представлява академично изследване, което не може да не заинтригува читателя, защото осветлява един философско-теологически дебат, за който мнозина са убедени, че е протичал единствено между християнските Изток и Запад, но практически не е вълнувал самите средновековни западни (католически) мислители. Има ли непогрешим църковен авторитет църковният събор? На този въпрос двамата „главни герои“ на книгата на Осиковски отговарят различно. В нея са представени идеите на един от най-важните, политически философи на Средновековието – Марсилио от Падуа (когото изучават и съвременните теоретици на политическото) и възгледите за Църквата на големия францискански теолог Уилям Окам. Изследването интригува обаче далеч не само затова, но още и защото то е построено по неочаквано увлекателен за подобни трудове начин.

Всъщност Мартин Осиковски проследява дебата на двамата изключителни мислители, вплетен в реално разгръщаща се политическа история (или още по-точно – в няколко, свързани помежду си църковно-политически истории), на които, в определен кулминационен момент, Марсилио от Падуа и Уилям Окам се оказват участници.

Наистина, нещата започват малко по-рано от излизането на сцената на двамата главни герои на книгата – започват от разгорещените спорове вътре във францисканския орден, посветени на „бедността“ на последователите на светеца от

Инвестира във вашето бъдеще!

КОМПЮТЪРНИ И ИНТЕРАКТИВНИ СРЕДСТВА ЗА ИСТОРИЧЕСКИ ЕЗИКОВЕДСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

бул. „Цариградско шосе“ № 125, бл. № 1, София, тел.: (02) 971 10 02, вѣтр. 548, мобилен: 0887 93 96 99, уеб-адрес: cyrillicmethodiana.uni-sofia.bg

Проект BG051P0001-3.3-04-0011

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Асизи, които бързо прерастват в рисковани тълкувания за „бедността“ на Самия Христос и апостолите, а също – на Христовата Църква. В тези спорове е въввлечено и папството. Обтегнатите в края на този дебат отношения драматично се преливат в следващата – и централна в живота на двамата мислители – история: поредния сблъсък между папството и империята в лицето на одиозния Йоан XXII и императора Лудвиг Баварски. Както Марсилио от Падуа, така и Уилям Окам са политически въввлечени в този конфликт, той променя живота им, но същевременно позволява на неговата почва да израсне и първият от серията – по-нататък във времето – дебати за съборността на Църквата, за нейното земно оглавление и за отношенията ѝ с политическата общност. На Изток, по традиция, западните (католически) рефлексии върху съборната проблематика слабо се познават и обикновено се negliжират предвид подчертано „монархическия“ строеж на Римската църква. Мартин Осиковски разсейва това предубеждение, проследявайки един наситен с особен драматизъм етап от развитието на този „съборен проблем“ на Запад (който, бих си позволил да добавя, по-сетне ще кулминира в съчиненията на Жан Жерсон, Пиер д’Айи и др., които също очакват своето изследване).

На мен обаче ми се иска да подчертая именно това живо, почти драматическо представяне на философските и философско-политическите идеи на двама големи средновековни мислители, зад които – както показва Осиковски – стоят вече оформени традиции и които „заквасват“ последващи дискусии и идеи (тези на Гуидо Терени), които имат неочаквани проекции дори в много по-късни във времето проблематизации в католическата теология и теолого-политическа мисъл. Авторът ни позволява да чуем един жив диалог на основните „герои“ на изследването си, да видим проекциите на един специфичен „аристотелизъм“ (у Марсилио от Падуа) и на един радикален „фидеизъм“ (у Уилям Окам) в остър църковно-политически дебат, да усетим почти „в плът“ образите на люде, които иначе, по традиция присъстват в книгите, посветени на тях като „чисти“ и деконтекстуализирани текстове.

Макар да е безспорно в жанра на историко-културното и историко-философското изследване, книгата на Мартин Осиковски се чете и като своеобразен

Инвестира във вашето бъдеще!

КОМПЮТЪРНИ И ИНТЕРАКТИВНИ СРЕДСТВА ЗА ИСТОРИЧЕСКИ ЕЗИКОВЕДСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

бул. „Цариградско шосе“ № 125, бл. № 1, София, тел.: (02) 971 10 02, вѣтр. 548, мобилен: 0887 93 96 99, уеб-адрес: cyrilmethodiana.uni-sofia.bg

Проект BG051PO001-3.3-04-0011

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

„философски роман“ и с това аз по никакъв начин не бих искал да я „олекотя“.
Напротив, намирам, че това даже трябва да я препоръча на нейните бъдещи читатели.

Нека подчертая и изключителната прецизност и добросъвестност в изграждането на изворовата „обезпеченост“. Тя е резултат от работата на автора ѝ, извършена в многобройни чуждестранни библиотеки, в които той, през годините „строеше“ и шифоваше своето съчинение. Резултат на тази авторова добросъвестност е и авторовият превод на ключови текстове на Марсилио и Окам, които са събрани в едно от приложенията на книгата.

Накрай, от изследването на Мартин Осиковски читателят би трябвало да се убеди колко богата, задълбочена и интригуваща (и днес) е средновековната теолого-политическа и философско-политическа мисъл, а също така – да добави към картината на средновековната култура, традицията на мисленето за обществото през тази епоха.

(проф. дфн Калин Янакиев)

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от ЕС чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от СУ „Св. Климент Охридски“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на ЕС и Договарящия орган.

Инвестира във вашето бъдеще!